

Československá filmová společnost I

1936–1938

Inventář

Název archivu:	Národní filmový archiv, Praha
Název archivní pomůcky:	Československá filmová společnost I
Časový rozsah pomůcky:	1936–1938
Druh archivní pomůcky:	Inventář
Číslo listu NAD:	139
Evidenční číslo pomůcky:	115
Jméno zpracovatele:	PhDr. Schwippel Jindřich
Místo a rok vyhotovení archivní pomůcky:	Hradištko pod Medníkem, 2009

I. Obsah

I. Obsah	II
II. Vývoj původce archivního souboru	III
III. Vývoj a dějiny archivního souboru	V
IV. Archivní charakteristika a obsahový rozbor archivního souboru	VI
VI. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky	VI
VII. Použité prameny a literatura	VI
VIII. Inventární seznam	1

II. Vývoj původce archivního souboru

Vznik Československé filmové společnosti ohlásili 13. října 1936 novinář Ing. Jaroslav Brož a spisovatel Antonín J. Urban. Dne 20. října 1936 se v salonku kavárny Louvre na Národní třídě v Praze konalo ustavující valné shromáždění. Kupodivu - k témuž dni byla společnost a její stanovy schváleny výnosem ministerstva vnitra - čj. 72.086/1936.¹ Přípravný výbor tvořili MUDr. Vladislav Vančura, A. J. Urban a Ing. Lubomír Linhart.

Jako účel společnosti stanovy uváděly:

- 1) „podporovat, chránit a pěstovat filmovou tvorbu, především tvorbu českého filmu po stránce teoretické i praktické
- 2) zakládat odštěpné spolky...
- 3) pořádat schůze...přednášky, filmová a divadelní nebo jiná představení, veřejné diskuse, výstavy, rozhlasové přednášky
- 4) vydávat časopisy, brožury, letáky, knihy, filmy, fotografie a reprodukce
- 5) pořádat ankety a podávat petice úřadům
- 6) poskytovat bezplatné odborné porady.“

Do sedmičlenného výboru byli zvoleni: Dr. Vladislav Vančura (předseda), Dr. František Papoušek, advokát (místopředseda), Josef Toman, spisovatel (jednatel), Ing. Jaroslav Brož (pokladník), Ing. Lubomír Linhart (zapisovatel), Otakar Jeremiáš, šéf orchestru Radiojournalu (člen).

Nejvyšším orgánem bylo valné shromáždění, které volilo výbor, běžnou agendu mělo vyřizovat tříčlenné předsednictvo. Činným členem mohla být „zletilá osoba, která teoreticky nebo prakticky pracuje v oboru dobré² tvorby filmové nebo jinak je schopna plnit účel spolku“. Čestní členové byli prostě voleni valnou hromadou na návrh výboru. Členy mohly být jak fyzické tak právnické osoby.

„Řádná valná schůze“ se konala 26. 10. 1937 opět v kavárně Louvre (zde bylo oficiálně až do r. 1939 „sídlo společnosti“, od r. 1939 pak byl sídlem SVU Mánes.). Novým předsedou se stal Dr. F. Papoušek, Dr. V. Vančura byl místopředsedou, A. J. Urban a Ing. J. Brož zůstali ve svých funkcích. Přibyli noví členové: Jindřich Elbl (úředník ministerstva zahraničních věcí), profesor Dr. Jan Mukařovský a Marie Pujmanová; náhradníky se stali: Jindřich Honzl (režisér Osvobozeného divadla), Josef Toman

¹ Tyto a následující údaje jsou čerpány ze spisu sign. XXII/2455 společenského rejstříku pražského policejního ředitelství. Spis je uložen v Archivu hlavního města Prahy. Pokud spis uvádí, je z něho citováno i povolání členů výboru.

² Podtrhl Jindřich Schwippel.

a Ing. L. Linhart. Revizory účtů byli Dr. Anna Pospíšilová a Artuš Černík (redaktor Lidových novin). Stanovy nebyly měněny, až se vznikem Protektorátu se název změnil na *Česká* a působnost na území *Protektorátu Čechy a Morava*. O činnosti společnosti po roce 1938 nejsou doklady. Zbývá dodat, že někteří její členové pokračovali v činnosti např. ve Filmovém poradním sboru.

Úřední list, díl II., č. 274 ze dne 23. listopadu 1948 oznamuje bez bližší datace, že „spolek se dobrovolně rozešel.“ Dne 20.4. 1950 sděluje hospodářská správa Čs. státního filmu, že „spolek přestal vyvíjet činnost v době okupace a převážná většina jeho členů byla zavřena, případně zemřela. V r. 1945 k obnově spolku nedošlo. Jméno spolek nezanechal.“ Výmaz z katastru spolků byl proveden až 16.5. 1950.

Nedochoval se - nebo dosud nebyl nalezen seznam členů; při podrobném čtení zápisů ze schůzí najdeme zápis o nově přijatých členech, jiní se prostě objevují v zápisech jako diskutující členové. Za jména výborem přijatých a spolupracujících členů můžeme (vedle výše uvedených členů výboru) považovat následující osobnosti:

K. J. Beneš, dr. J. Bor (J. Strejček), A. M. Brousil, K. Dodal, I. Dodalová, J. Elbl, M. Frič, H. Haas, E. Hálková, H. Kodadová-Strimplová, K. Konrád, J. Kopta, M. V. Kratochvíl, V Kubásek, J. Mahen, J. Mařánek, O. Mrkvička, L. Novomeský, K. Nový, I. Olbracht, J. Pešek, J. Plachta, B. Půlpánová, dr. M. Rutte, Z. Štěpánek, J. Štěpničková, (?) Švihovský, J. Toman, O. Vávra, Z. Zguriška. Úzce spolupracovali mj. E. F. Burian, K. Čapek, prof. J. Mukařovský a J. Havránek. Za krátko- či dlouhodobě spolupracující instituce můžeme považovat mj. Čs. filmovou unii, Čs. radiojournal, Dělnickou akademii, Filmový poradní sbor, Lidové noviny, Pražský lingvistický kroužek.

III. Vývoj a dějiny archivního souboru

Vznik „Zápisové knihy Československé filmové společnosti“ vyplynul z usancí vlastních každé řádně vedené společnosti. Úřední kniha, která je jediným dochovaným dokumentem z činnosti subjektu, byla patrně uložena v Podnikovém archivu Ústředního ředitelství československého státního filmu (dále jen PA ÚŘ ČSF). PA ÚŘ ČSF byl likvidován v souvislosti se zánikem ÚŘ ČSF v roce 1990. Písemnosti z PA ÚŘ ČSF převzal v roce 1991 Český filmový ústav, jehož nástupnickou organizací je Národní filmový archiv (dále jen NFA).³

³ Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 31/1992 ze dne 8. 10. 1992, č. j. 10625/92.

IV. Archivní charakteristika a obsahový rozbor archivního souboru

Během generální inventury, prováděné v NFA v prvním pololetí roku 2004, byla úřední kniha identifikována a zaevidována jako nezpracovaný samostatný archivní fond (list NAD č. 139), neboť k němu nebyla vyhotovena žádná archivní pomůcka. V NFA je uložen fond zastřešující instituce znárodněné kinematografie z období 1945–1948 – Československá filmová společnost II (list NAD č. 24). Jedná se o dva zcela rozdílné subjekty, v souladu s platnou archivní metodikou bylo provedeno rozlišení názvů obou subjektů pomocí římských číslic: Československá filmová společnost I (list NAD č. 139) a Československá filmová společnost II (list NAD č. 24).

Rukopisné zápisy jsou vedeny pečlivě⁴, zachycují jednání a diskuse zaměřené především na zvýšení umělecké úrovně československých filmů, zapojení nejlepších spisovatelů do filmové tvorby a konečně i vytvoření školy filmových pracovníků. Za tímto účelem bylo zpočátku jednáno s vedením pražské konzervatoře, posléze ve spolupráci se spolkem Filmové studio⁵ vznikly samostatně pořádané kurzy a řada rozhlasových přednášek.

Studium zápisů jednotlivých schůzí dokládá více než velikou angažovanost spisovatele Vl. Vančury (a dalších) a jejich houževnaté úsilí o zvýšení úrovně naší kinematografie, hledání cest ke spolupráci s filmovými výrobci i snahu o pozvednutí úrovně filmového diváka.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky

Fond uspořádal, úvod sepsal a inventární seznam sestavil PhDr. Jindřich Schwippel za účasti Mgr. Tomáše Lachmana v květnu 2009. Vzhledem k výjimečnému charakteru fondu a jeho minimálnímu rozsahu nebyly vyhotoveny rejstříky.

VI. Použité prameny a literatura

- BREGANT, Michal: Avantgardní tendence v českém filmu. In: *Filmový sborník historický 3*. Praha: Český filmový ústav 1992, s. 137–174.
- HEISS, Gernot – KLIMEŠ, Ivan: Kulturní průmysl a politika. Československé a rakouské filmové hospodářství v politické krizi třicátých let. In: HEISS, Gernot – KLIMEŠ, Ivan (eds.): *Obrazy času*. Praha: Národní filmový archiv 2003, s. 303–383.

⁴ Bezpečně lze určit nejméně 8 písářských rukou; jen některé lze identifikovat se jménem zvoleného zapisovatele.

⁵ Fond spolku Filmové studio je uložen v NFA.

VII. Inventární seznam

<i>inv.č.</i>	<i>sign.</i>	<i>obsah</i>	<i>časový rozsah</i>	<i>č. ev. jedn.</i>
1	VI/1 ⁶	Kniha zápisů ze schůzí Čs. filmové společnosti od ustavení do 1. března 1938; 24,5 x 20,5 x 1,5 cm,; rukopis, 194 listů.	1936–1938	1

⁶ Stará signatura.

Název archivní pomůcky: Československá filmová společnost I

Časový rozsah pomůcky: 1936–1938

Počet evidenčních jednotek: 1 úřední kniha (1936–1938)

Počet inventárních jednotek: 1

Rozsah zpřístupněných archiválií: 0,015 bm

Stav ke dni: 29. 5. 2009

Archivní fond zpracoval: PhDr. Schwippel Jindřich

Pomůcku sestavil: PhDr. Schwippel Jindřich
Mgr. Lachman Tomáš

Počet stran: V + 2

Číslo jednací: NFA 2065/2009

Pomůcku schválil: 21. 12. 2009
Datum

.....
Vladimír Opěla
ředitel NFA